

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

**Azərbaycanda “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili”nə
həsr olunmuş**

**İNFORMASIYA MENECMENTİ VƏ
DAVAMLİ İNKİŞAF**

mövzusunda

**III BEYNƏLXALQ ƏNƏNƏDƏN GƏLƏCƏYƏ
İNFORMASIYA VƏ SƏNƏD MENECMENTİ
SİMPOZİUMUNUN MATERİALLARI**

Bakı, 28-29 noyabr 2024-cü il

BAKİ-2025

Azərbaycanda “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili”nə həsr olunmuş “İnformasiya menecmenti və davamlı inkişaf “ mövzusunda III Beynəlxalq ənənədən gələcəyə informasiya və sənəd menecmenti simpoziumunun materialları. Bakı, 28-29 noyabr 2024-cü il. Bakı: BDU Nəşr Evi, 2025. – 484 səh.

ISBN: 978-9952-588-35-4

© Bakı Dövlət Universiteti, 2025

KONFRANSIN TƏŞKİLAT KOMİTƏSİ

Həmsədrilər:

Əliş Ağamirzəyev	BDU-nun sosial məsələlər, tələbələrle iş və ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə prorektoru
Ahmet Altay	Türkiyə Respublikasının Bartın Universitetinin Bilgi və bəlgə yönətimi bölümünün başqanı

Sədr müavini:

Ələmdar Bayramov	BDU-nun İnformasiya və sənəd menecmenti fakültəsinin dekanı

Üzvlər:

Əsgər Rəsulov	Azərbaycan Respublikası Milli Arxiv İdarəsinin rəisi
Kərim Tahirov	Azərbaycan Milli Kitabxanasının direktoru
Hüseyn Hüseynov	AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasının direktoru
Nigar İsmayılova	BDU-nun Elmi Kitabxanasının direktoru
Coşkun Polat	Türkiyə Respublikasının Çankırı Karatekin Universitetinin Humanitar və sosial elmlər fakültəsinin dekanı
Gülər Dəmir	Türkiyə Respublikasının Kastamonu Universitetinin Bilgi və bəlgə yönətimi bölümünün başqan yardımçısı
Zahidə Rzayeva	BDU-nun İnformasiya və sənəd menecmenti fakültəsinin elmi işlər üzrə dekan müavini
Esmira Rüstəmli	BDU-nun İnformasiya və sənəd menecmenti fakültəsinin tədris işləri üzrə dekan müavini
Pərviz Kazimi	BDU-nun İnformasiya və sənəd menecmenti fakültəsinin Kitabxanaşünaslıq kafedrasının dosenti

KONFRANSIN PROQRAM KOMİTƏSİ

Sədr:

Hasan Sacit Keseroğlu Türkiyə Respublikasının Kastamonu Universitetinin
Bilgi və bəlgə yönətimi bölümünün başqanı

Üzvlər:

Hüseyn Odabaş Türkiyə Respublikasının Çankırı Karatekin
Universitetinin prorektoru

Samir Abbasov Azərbaycan Respublikasının Türkiyə Respublikasındakı
səfirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərən Mədəniyyət
Mərkəzinin direktoru

Umida Teshabayeva Özbəkistan Respublikasının Əlişir Nəvai adına
Özbəkistan Milli Kitabxanasının direktoru

Sacit Arslantekin Türkiyə Respublikasının Ankara Universitetinin
Bilgi və bəlgə yönətimi bölümünün başqanı

Mehmet Ali Akkaya Türkiyə Respublikasının İzmir Katip Çelebi
Universitetinin Bilgi və bəlgə yönətimi bölümünün
başqanı

Bülent Yılmaz Türkiyə Respublikasının Hacettepe Universitetinin
Bilgi və bəlgə yönətimi bölümünün professoru

Hülya Dilek Kayaoğlu Türkiyə Respublikasının İstanbul Universitetinin
Bilgi və bəlgə yönətimi bölümünün professoru

Huriye Çolaklar Türkiyə Respublikasının Bartın Universitetinin
Ədəbiyyat fakültəsinin dekan müavini

Lale Özdemir Şahin Türkiyə Respublikasının Bartın Universitetinin
Bilgi və bəlgə yönətimi bölümünün başqan yardımçısı

Mehmet Kemal Sevgisunar Türkiyə Respublikasının Kastamonu Universitetinin
Bilgi və bəlgə yönətimi bölümünün başqan yardımçısı

Knyaz Aslan BDU-nun Redaksiya-nəşriyyat işi kafedrasının müdiri

Nadir İsmayılov BDU-nun Sənəd menecmenti kafedrasının müdiri

Sevda Xələfova BDU-nun Kitabxana-informasiya resurslarının idarə
edilməsi kafedrasının müdiri

Elçin Əhmədov BDU-nun Kitabxanaşünaslıq kafedrasının müdiri

Berrin Balkaş Yılmaz Türkiyə Respublikasının İstanbul 29 Mayıs
Universitetinin Bilgi və bəlgə yönətimi bölümünün
dosenti

Bahattin Yalçınkaya Türkiyə Respublikasının Marmara Universitetinin
Bilgi və bəlgə yönətimi bölümünün dosenti

Hasan Sevmez Türkiyə Respublikasının Çankırı Karatekin
Universitetinin Bilgi və bəlgə yönətimi bölümünün
əməkdaşı

Nuri Taşkın Türkiyə Respublikasının İstanbul Mədəniyyət
Universitetinin Bilgi və bəlgə yönətimi bölümünün
əməkdaşı

ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR: YAPAY ZEKÂ KÜTÜPHANECİLİĞİ

Hacı Bayram CİHAN

*Türkiye, İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi,
Elektronik Kaynak Sorumlusu
ORCID: 0000-0003-0390-8922*

Aytuğ ÖZTÜRK

*Türkiye, İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi,
Uzman Kütüphaneci
ORCID: 0009-0009-5473-2016*

Özet

Bu çalışmanın amacı, yapay zekânın üniversite kütüphanelerinde kullanılmasıyla birlikte kütüphanecilerin görev ve sorumluluklarında meydana gelen değişimleri incelemek ve bu değişimlerin kütüphanecilik mesleğine etkilerini değerlendirmektir. Bu kapsamda, yapay zekânın kütüphanecilik mesleğini nasıl dönüştürdüğü, kütüphanecilerin yeni teknolojilere uyum sağlamada karşılaşacakları fırsatlar ve zorluklar ile bu süreçte edinmeleri gereken beceriler incelenecektir. Çalışma, üniversite kütüphanelerinde görev yapan kütüphanecileri ve kütüphanelerde uygulanan yapay zekâ teknolojilerini kapsamaktadır. Araştırmanın deseni, betimsel analiz yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur. Literatür incelemesi yöntemiyle, akademik makaleler, bildiriler, kitaplar ve web siteleri üzerinden yapay zekâ uygulamalarının kütüphanelerdeki etkileri detaylandırılmıştır. Veriler, tematik analiz yöntemi ile incelenerek ana temalar ve alt temalar belirlenmiştir. Araştırmanın bulguları, üretken yapay zekâ uygulamalarının kütüphanelerde veri yönetimi, kullanıcı hizmetleri ve bilgiye erişim süreçlerinde önemli değişimler sağladığını göstermektedir. Bu değişimler, kütüphanecilerin görevlerini genişletmekte ve yeni beceriler kazanmalarını gerektirmektedir. Özellikle veri analitiği, makine öğrenimi ve dijital arşiv yönetimi, yeni nesil kütüphanecilerin temel becerileri arasına girmektedir. Sonuç olarak, üretken yapay zekâ teknolojileri, kütüphanecilik mesleğinde yeni oluşumları ortaya çıkarmaktadır. Kütüphanecilerin, hızla gelişen teknolojilere ayak uydurabilmeleri için kendilerini sürekli yenilemeleri ve yapay zekâ gibi teknolojilere uyum sağlamaları gerektiği tespit edilmiştir. Bu süreçte, kütüphanecilerin sürekli öğrenme ve adaptasyon becerilerini geliştirmeleri kritik bir gereklilik haline gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Üniversite kütüphaneleri, Üretken yapay zekâ*

Abstract

The aim of this study is to examine the changes in the duties and responsibilities of librarians with the use of artificial intelligence in university libraries and to evaluate the effects of these changes on the librarianship profession. In this context,

how artificial intelligence has transformed the librarianship profession, the opportunities and challenges librarians will face in adapting to new technologies, and the skills they need to acquire in this process will be examined. The study covers librarians working in university libraries and artificial intelligence technologies applied in libraries. The design of the research was created using the descriptive analysis method. The effects of artificial intelligence applications in libraries were detailed through the literature review method, academic articles, notifications, books, and websites. The data were examined using thematic analysis method and main themes and sub-themes were determined. The research findings show that generative artificial intelligence applications provide significant changes in data management, user services, and information access processes in libraries. These changes expand the duties of librarians and require them to acquire new skills. In particular, data analytics, machine learning, and digital archive management are among the basic skills of new-generation librarians. As a result, generative artificial intelligence technologies are creating new formations in the librarianship profession. It has been determined that librarians need to constantly renew themselves and adapt to technologies such as artificial intelligence to keep up with rapidly developing technologies. In this process, it has become a critical necessity for librarians to build their continuous learning and adaptation skills.

Keywords: *University libraries, Generative artificial intelligence*

Giriş

Bilgi çağında, teknolojinin her alanı dönüştürdüğü bir dünyada yaşıyoruz. Bu dönüşümün en belirgin olduğu alanlardan biri de üniversite kütüphaneleridir. Dijitalleşme ile başlayan bu süreç, yapay zekâ teknolojilerinin de devreye girmesiyle birlikte ivme kazanmış, kütüphanelerin işleyişinde köklü değişimlere yol açmıştır. Kütüphaneler, sadece bilgi depolayan ve kullanıcıların bu bilgiye erişimini sağlayan kurumlar olmanın ötesine geçerek, bilgiye erişim süreçlerini hızlandıran, özelleştiren ve daha verimli hale getiren yapay zekâ destekli hizmetler sunmaya başlamıştır. Bu yeni yaklaşım, üniversite kütüphanelerini daha dinamik, kullanıcı odaklı ve teknolojiyi etkin bir şekilde kullanan bilgi merkezlerine dönüştürmektedir. Yapay zekânın üniversite kütüphanelerindeki kullanımını, pek çok farklı alanda kendini göstermektedir. Kataloglama, veri yönetimi, referans hizmetleri ve dijital arşiv yönetimi gibi geleneksel kütüphane işlevleri, yapay zekâ uygulamaları sayesinde otomatikleşmekte ve daha etkin bir hale gelmektedir. Özellikle büyük veri yönetimi ve kullanıcı taleplerinin analiz edilmesi gibi karmaşık işlemler, yapay zekâ destekli sistemler aracılığıyla hızla ve hatasız bir şekilde gerçekleştirilebilmektedir. Örneğin, kullanıcıların arama davranışlarını analiz eden yapay zekâ algoritmaları, kütüphanelere özel arama motorlarını optimize ederek kullanıcıların bilgiye daha hızlı ve doğru bir şekilde ulaşmalarını sağlamaktadır. Bunun yanı sıra, yapay zekâ tabanlı sohbet ro-

botları (chatbotlar), kullanıcı sorularına anında yanıt verebilmekte ve kütüphaneye hizmetlerine 7/24 erişim imkânı sunmaktadır. Geleneksel kütüphanecilik anlayışında, kütüphanecilerin temel görevleri arasında kitap ve diğer bilgi kaynaklarının kataloglanması, arşivlenmesi ve kullanıcıların ihtiyaç duydukları bilgiye erişimlerinin sağlanması yer almaktaydı. Fakat yapay zekâ ile bu süreçlerin büyük bir bölümü otomatikleşmekte, bu da kütüphanecilerin yeni beceriler edinmelerini ve daha stratejik roller üstlenmelerini gerektirmektedir. Veri analitiği, makine öğrenimi ve dijital arşiv yönetimi gibi yeni nesil teknolojik beceriler, kütüphanecilik mesleğinde giderek daha fazla talep edilmektedir. Bu da kütüphanecilerin sadece bilgi yönetiminde değil, aynı zamanda teknolojiyi yönetmede de uzmanlaşmalarını zorunlu hale getirmektedir. Bu bağlamda, yapay zekânın üniversite kütüphanelerinde kullanımı hem büyük fırsatlar sunmakta hem de bazı zorlukları beraberinde getirmektedir. Yapay zekâ, bilgiye erişimi hızlandıran ve özelleştiren yapısıyla kütüphane hizmetlerini daha verimli hale getirirken, aynı zamanda etik sorunlar, veri gizliliği ve kütüphanecilerin bu yeni teknolojilere adaptasyonu gibi zorlukları da ortaya çıkarmaktadır. Özellikle kullanıcı verilerinin yapay zekâ algoritmaları ile işlenmesi, veri güvenliği ve gizliliği konularında endişelere yol açmakta; bu durum, kütüphanecilerin bu konularda hem teknik hem de etik sorumluluklar üstlenmesini gerektirmektedir.

Yapay Zekâ

Endüstriyel çağ, 18. yüzyılın sonlarında buhar gücü ve makineleşmenin üretim süreçlerine entegre edilmesiyle başlamış, insanlık tarihinin en köklü dönüşümlerinden birini oluşturmuştur. Fabrikaların hızla artması, kitle üretimini mümkün kılmış ve el emeği yerine makineler geçmiş, toplumların ekonomik ve sosyal yapıları derinden değişmiştir. Bugün ise yapay zekâ, endüstriyel çağın mirasını devralarak bir sonraki devrimi başlatmıştır. Endüstriyel üretim süreçleri, yapay zekânın sağladığı otomasyon ve veri analiziyle daha akıllı, hızlı ve verimli hale gelmiş, bu da yeni bir çağın başlangıcını işaret etmiş ve dijital çağı ortaya çıkarmıştır.

Yapay zekâ terimi ilk olarak 1950'lerde ABD'deki Dartmouth Koleji'nde düzenlenen bir araştırma etkinliğinde ortaya atılmış, ancak akıllı makineler fikri bu etkinlikle sınırlı kalmayıp çok daha öncesine dayanmaktadır (Cave & Dihal, 2023). Günümüzde ise yapay zekâ terimi hakkında birçok tanım yapılmaktadır. Türk Dil Kurumu'na (2023) göre yapay zekâ; "*Bir bilgisayarın, bilgisayar kontrolündeki bir robotun veya programlanabilir bir aygıtın insana benzer biçimde algılama, öğrenme, fikir yürütme, karar verme, sorun çözme, iletişim kurma vb. işlevleri sergileyebilme yeteneği*" olarak tanımlanmıştır. OECD'nin (2020) tanımına göre ise "*Yapay zekâ, insan tarafından tanımlanmış belirli bir dizi hedef*

için, gerçek veya sanal ortamları etkileyen tahminler, öneriler veya kararlar verebilen makine tabanlı bir sistemdir. yapay zekâ sistemleri, değişen seviyelerde özerklikle çalışacak şekilde tasarlanmıştır.” şeklinde ifade edilmiştir. UNESCO'nun (2022, s. 9) tanımına göre, "algılama, öğrenme, muhakeme, problem çözme, dil etkileşimi ve yaratıcı çalışma gibi insan zekâsının bazı özelliklerini taklit eden makineler" olarak belirtilmiştir. Son olarak JISC'in (2022, s. 3) tanımında ise; "*Bilgisayar sistemlerinin normalde insan ya da biyolojik zekâ gerektiren görevleri yerine getirmesini sağlamak için geliştirilen teori ve teknikler*" olarak açıklanmıştır. Bu tanımları incelediğimizde, bazı ortak ifadelerin öne çıktığı görülmektedir. Bunlardan biri, yapay zekânın insanlara özgü 'görevleri yerine getirme becerisine' sahip olduğu düşüncesine dayanmasıdır. Bir diğeri ise yapay zekânın insana ait duygusal ve bilişsel süreçlerini gerçekleştirdiği veya taklit eden bir teknolojiye sahip olduğudur.

Günümüzde yapay zekâ, birçok alanda aktif olarak kullanılmaktadır. Sağlıkta hastalık teşhisi, ilaç geliştirme ve tıbbi görüntü analizi gibi önemli görevler üstlenirken; finans sektöründe risk analizi, dolandırıcılık tespiti ve algoritmik ticaret işlemlerinde yer almaktadır. Eğitimde kişiselleştirilmiş öğrenme, sanal asistanlar ve otomatik değerlendirme süreçlerini destekleyen yapay zekâ, perakende sektöründe ürün önerileri, müşteri hizmetleri chatbot'ları ve envanter yönetimi gibi alanlarda da kullanılmaktadır. Ulaşımında otonom araçlar, rota optimizasyonu ve trafik yönetiminde etkili olan yapay zekâ, imalat sektöründe ise otomasyon, kalite kontrol ve üretim süreçlerinin iyileştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Yapay zekânın görüldüğü üzere birçok alanda yer aldığı gibi kütüphanecilik alanında kullanıldığı bilinmektedir.

Yapay Zekâ ve Kütüphanelerin Geleceği

Yapay zekânın kütüphanelerde uygulanma fikri, en az 1985 yılına kadar uzanmakla birlikte, özellikle son beş yılda bu konuya yönelik ilgi kayda değer bir şekilde artmıştır (Huang ve diğerleri, 2023). Bu gelişmeler, bazı uzmanlar arasında robotların ve akıllı ajanların kütüphanecilerin profesyonel rollerini tamamen devralabileceğine dair endişelere yol açmıştır. Bu bağlamda, yapay zekânın mesleki süreçler üzerindeki etkileri ve kütüphanecilerin uzmanlık rollerinin teknoloji tarafından ikame edilip edilmeyeceği konuları akademik çevrelerde tartışılmaya başlanmıştır (Cox, 2021).

Yapay zekâ, son kullanıcılar için etkili dijital kütüphaneler oluşturmak ve erişilebilir kılmak amacıyla çeşitli ilke, teknik, yöntem, sistem ve araçlar sunmaktadır. Farklı veri yapıları, metadeta ve bileşenler arasında yöntemlerin, hizmetlerin ve sistemlerin entegrasyonu ile karşılıklı işlerlik sağlanması, bilim camiası tarafından ele alınması gereken temel konular arasında yer almaktadır

(Abbattista ve diğerleri, 2003). Arlitsch ve Newell (2017), yapay zekânın, kütüphane hizmetlerini köklü bir şekilde dönüştüreceğini ve kullanıcılara daha iyi hizmet verebilmek için gereken beceri ve kaynakların birleşimini kalıcı olarak değiştireceğini belirtmiştir. Yapay zekâ ile kütüphanecilik alanında önemli değişimler gerçekleşmeye başlamıştır. Öncelikle, kataloglama ve sınıflandırma süreçlerini otomatikleştirerek bu işlemleri hızlandırmakta; arama motorları aracılığıyla kullanıcılara daha doğru ve kişiselleştirilmiş bilgi erişimi sunmaktadır. Ayrıca, kütüphanelerde yapay zekâ destekli sanal asistanlar ve chatbotlar, kullanıcıların sorularına hızlı ve doğru yanıtlar vererek bilgiye erişimi kolaylaştırmaktadır. Veri analizi yoluyla, kullanıcı davranışlarını inceleyerek hizmetlerin iyileştirilmesine yardımcı olmakta; dijital koleksiyonların yönetiminde etkin bir rol oynamaktadır. Son olarak, kullanıcıların ilgi alanlarına göre kitap ve makale önerileri sunarak bilgiye ulaşımı kişiselleştirmekte, böylece kütüphane hizmetlerini daha verimli hale getirip kullanıcı deneyimini geliştirmektedir. Ancak kütüphanelerin yapay zekâyâ daha hızlı uyum sağlaması gerektiği yönünde endişeler bulunmaktadır (Arlitsch & Newell, 2017). Ayrıca, meslekteki gelişim hızının eşitsiz olduğu da vurgulanmaktadır. Örneğin, akademik kütüphaneciler gibi bazı uygulayıcı gruplar, bu teknolojilere karşı daha fazla ilgi göstermektedir (Winkler & Kizsl, 2021). Bu bağlamda, akademik kütüphaneler, yapay zekânın sunduğu avantajları benimseyerek kullanıcılarına daha etkili ve yenilikçi hizmetler sunma potansiyeline sahiptir.

Yapay Zekâ Kütüphaneciliği

Kütüphaneler, insanların öğrenme ve bilgi edinme ihtiyaçlarını karşılayan, düşünme, bilgi yaratma ve etkileşim ortamlarıdır. Ancak, günümüze kadar baskın bir rol oynayan basılı kitaplar, gelecekte büyük ölçüde dijital kaynaklarla yer değiştirecektir. Geleceğin kütüphaneleri, fiziksel ve dijital kaynakları bir arada sunan, teknolojik açıdan daha donanımlı gerçek ve sanal mekanlar haline gelecektir. Bu bilgi merkezlerinin etkin bir şekilde sürdürülebilmesi, nitelikli kütüphanecilerin uzmanlığına bağlı olacaktır. Geleceğin kütüphanecileri, insanların öğrenmeye teşvik eden ve zengin materyal dünyasında bilgi edinmelerine yardımcı olan rehberler olarak öne çıkacaktır (Yıldız & Yıldırım, 2018).

Kütüphanelerin temel misyonu, kullanıcılarına bilgiye erişim sağlamanın yanı sıra, bilgiyi etkin bir şekilde değerlendirme ve kullanma becerilerini kazandırmaktır. ChatGPT, Claude ve Bard gibi Yapay Zekâ Destekli (GenAI) araçlar, geçmiş verilerden faydalanarak ve yeni bağlantılar kurarak "yeni" bilgiler üretme yeteneğine sahiptir. Ancak, bu araçlar aynı zamanda önyargılı bilgileri yeniden üretme ve yanlış bilgi üretme riski de taşımaktadır. Bu bağlamda, kütüphane personelinin yalnızca GenAI araçlarının nasıl çalıştığını (Büyük Dil

Modelleri, temel modeller, kara kutu yapıları, algoritmalar, veri madenciliği vb.) teorik olarak anlaması değil, aynı zamanda bu araçlarla ilgili uygulamalı deneye sahip olması da kritik bir gereklilik haline gelmiştir. Kütüphane çalışanlarının, farklı GenAI araçlarıyla deneyler yaparak bu teknolojilerin güçlü ve zayıf yönlerini pratikte keşfetmeleri, aynı zamanda hızlı mühendislik, yanlış bilgi üretimi (halüsinasyonlar) ve kaynak gösterme süreçlerinde en iyi uygulamaları öğrenmeleri gerekmektedir. Bu tür deneyimlerle, kütüphaneciler GenAI'nin sunduğu fırsatları ve potansiyel riskleri daha bilinçli bir şekilde değerlendirebilirler (Bridges ve diğerleri, 2024). Yine kütüphanelerin, GenAI gelişmeleri kapsamında pasif ya da kayıtsız kalmaması gerektiği, teknoloji şirketlerin etkisi altına girmemelerini ve toplumun iyi bir şekilde bilgilendirilmesinde hayati bir öneme sahip olduğu aktarılmıştır. (Bridges ve diğerleri, 2024).

Yapay Zekâ Kütüphanecisinde olması gereken yetkinlikler için tespit edilen başlıklar aşağıda belirtilmiştir:

Eleştirel Düşünme ve Sorgulayıcı Yaklaşım:

Yapay zekâ algoritmalarının ürettiği sonuçlar, eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirilmeli ve doğruluğu titizlikle test edilmelidir. Bu süreçte, sonuçlar sorgulanmadan kabul edilmemelidir.

Empati ve Kullanıcı Odaklı Yaklaşım:

Kullanıcı ihtiyaçlarını doğru bir şekilde analiz ederek, bu ihtiyaçlara uygun kişiselleştirilmiş hizmetler sunmak, kullanıcı deneyiminin kalitesini artıracaktır. Yapay zekâ tabanlı hizmetlerin sunumunda, kullanıcının duygu ve beklentileri dikkate alınmalıdır.

İletişim Becerileri:

Hem kullanıcılarla hem de teknik ekiplerle etkin bir iletişim kurulmalı, karmaşık yapay zekâ uygulamaları kullanıcılar için basit ve anlaşılır bir biçimde açıklanmalıdır.

Adaptasyon ve Esneklik:

Hızla değişen teknolojiye hızlı bir şekilde uyum sağlamak ve yeni sistemleri etkin bir biçimde öğrenmek gerekmektedir. Yapay zekâ tabanlı kütüphane hizmetlerinin sorunsuz entegrasyonu bu esneklik sayesinde mümkün olacaktır.

Yaratıcılık ve Yenilikçilik:

Yapay zekâ çözümlerini yaratıcı ve yenilikçi yaklaşımlarla kütüphane hizmetlerine entegre etmek, bu hizmetlerin etkisini ve verimliliğini artıracaktır.

Duygusal Zekâ:

Ekip çalışması ve kullanıcı ilişkilerinde duyguları yönetme, empati kurma ve etkili iletişim kurma yeteneği, problem çözme süreçlerinde daha insancıl ve kullanıcı odaklı çözümler geliştirilmesini sağlayacaktır.

Yapay Zekâ Algoritmalarını Anlama, Yönetme ve Kurgulama:

Yapay zekâ algoritmalarının çalışma prensiplerini derinlemesine anlamak ve kütüphane süreçlerine uygun biçimde entegre etmek, bu teknolojinin etkin kullanımını sağlayacaktır.

Etik ve Hukuk Bilgisi:

Yapay zekâ uygulamalarında karşılaşılabilecek etik ve hukuki sorunları öngörme yetkinliği kazanılmalı ve bu konulara dair doğru kararlar alınmalıdır.

Kodlama ve Entegrasyon:

Farklı sistemlerle yapay zekâ uygulamalarını entegre edebilmek, gerektiğinde bu entegrasyonları kodlama yoluyla desteklemek önem arz etmektedir.

Veri Güvenliği ve Şifreleme Bilgisi:

Yapay zekâ algoritmalarının işlediği verilerin güvenliği sağlanmalı, kullanıcı bilgileri titizlikle korunmalıdır.

İnovatif Düşünme ve Sorun Çözme:

Kütüphane hizmetlerinde karşılaşılan sorunları yenilikçi yollarla çözmek ve yeni teknolojileri etkin bir şekilde kullanarak hizmet kalitesini artırmak gerekmektedir.

İş Birliği ve Multidisipliner Çalışma:

Farklı disiplinlerle iş birliği yaparak, yapay zekâ uygulamalarının kütüphane hizmetlerine başarılı bir şekilde entegre edilmesi sağlanmalıdır.

Kalite Yönetimi:

Yapay zekâ uygulamalarının, kütüphane hizmetlerinin kalitesini artırma amacıyla nasıl kullanılacağını bilmek ve bu süreçleri yönetmek kritik bir yetkinliktir.

Veri Analitiği ve Büyük Veri Yönetimi:

Büyük veri setlerini analiz ederek kütüphane hizmetlerinin optimizasyonunu sağlamak ve yapay zekâ destekli öngörülerle kullanıcı ihtiyaçlarına yönelik çözümler üretmek gerekmektedir.

Proje Yönetimi:

Yapay zekâ entegrasyon projelerinde etkili liderlik yaparak, proje süreçlerinin planlanması, kaynakların etkin yönetimi ve ekiplerin yönlendirilmesi sağlanmalıdır.

Kullanıcı Deneyimi Tasarımı:

Dijital hizmetlerin kullanıcı dostu olacak şekilde geliştirilmesi, yapay zekâ çözümlerinin kullanıcı deneyimini en üst düzeye çıkarmasına katkıda bulunacaktır.

Kültürlerarası İletişim:

Farklı kültürlerden gelen kullanıcılarla etkili iletişim kurmak, bu kullanıcıların ihtiyaçlarını anlamak ve yapay zekâ çözümlerini evrensel hale getirmek için gerekli bir yetkinliktir.

Yapay Zekâ ile Bilgi Arama ve Erişim:

Yapay zekâ destekli bilgi arama araçlarıyla etkili bir şekilde çalışarak, kullanıcıların doğru ve hızlı bilgiye erişimlerini sağlamak temel bir hedef olmalıdır.

Sosyal Medya ve Dijital Pazarlama:

Yapay zekâ tabanlı sosyal medya analizleri yaparak, kütüphane hizmetlerini tanıtmak ve kullanıcıların dijital ihtiyaçlarını analiz ederek stratejik çözümler üretmek gereklidir.

Sürdürülebilirlik ve Çevresel Farkındalık:

Yapay zekâ teknolojilerinin çevre dostu ve sürdürülebilir bir biçimde kullanımı, kütüphane hizmetlerinin dijitalleşme süreçlerine olumlu katkı sağlayacaktır.

Değişim Yönetimi:

Dijital dönüşüm süreçlerinde kütüphane personelini ve kullanıcılarını yeni teknolojilere uyarlamak, bu süreçte motivasyonu yüksek tutmak ve başarılı bir dönüşüm gerçekleştirmek esastır.

Yapay zekâ, kütüphaneciler için hem fırsatlar hem de zorluklar sunmaktadır. Bu kapsamda fırsatları Harisanty ve diğerleri (2024) şu başlıklar altında ele almıştır:

Rutin görev:

Yapay zekâ, kütüphanelerde rutin ve tekrarlanan görevlerin etkin bir şekilde yerine getirilmesinde büyük katkı sağlamaktadır. Özellikle dolaşım hizmetleri, raf düzenleme ve indeksleme gibi işlemler, yapay zekâ teknolojisi sayesinde daha verimli bir şekilde gerçekleştirilebilmektedir.

Araştırma desteği:

Araştırma desteği bağlamında yapay zekâ, araştırmacıların çalışma konularına göre bilgi izleme süreçlerini optimize edebilmekte ve henüz araştırılması/ geliştirilmesi gereken alanlar hakkında öneriler sunabilmektedir.

Bilgi hizmetleri:

Bilgi hizmetleri açısından yapay zekâ, kütüphanecilere kullanıcıların sıkça sorduğu genel soruları yanıtlama konusunda yardımcı olmakta, bunun yanı sıra referans soruları ve soru-cevap hizmetlerinin yönetiminde de katkı sağlamaktadır.

Kütüphane yönetimi:

Yönetim alanında ise yapay zekâ, kariyer geliştirme, bina yönetimi ve kütüphane tesisleri gibi alanlarda insan kaynakları verilerinin daha etkin bir şekilde yönetilmesine olanak tanımakta ve kütüphane yönetim süreçlerini iyileştirmektedir.

Bilgi alma:

Bilgi alma hizmetleri, kütüphanelerin en önemli işlevlerinden biridir ve genellikle çevrimiçi kataloglar (OPAC) üzerinden yapılır. Yapay zekâ, yaygın

arama terimlerini otomatik belirleyip belgeleri hızlı ve doğru şekilde bulmayı sağlar. Ses veya metin girdileriyle daha etkileşimli arama deneyimleri sunarak bilgiye erişimi kolaylaştırır. (Harisanty ve diğerleri, 2024).

Yapay zekânın kütüphanelere sunduğu bu fırsatların yanı sıra, teknolojinin beraberinde getirdiği bazı zorluklar da kütüphanecilerin karşısına çıkmaktadır. Bu zorluklar hem mesleğin doğası hem de hizmet kalitesi açısından dikkatle ele alınması gereken unsurlardır. Johnson (2018) bu durumu aşağıdaki başlıklar altında ele almıştır:

Bilgiye Erişim:

Karar alma süreçlerinin şeffaf olmaması ve ticari çıkarlar doğrultusunda önyargılı yanıtlar üretebilmektedir. Bu durum, kullanıcıların algoritmaların nasıl çalıştığını anlamasını zorlaştırarak güven ve etik sorunlara yol açabilir.

Bilgi Okuryazarlığı:

Yapay zekanın bilgi okuryazarlığı alanındaki yetkinliği, insan bilgi okuryazarlığının zayıflamasına neden olmaktadır. Dijital deneyimlerin şekillenmesinde yapay zekâ algoritmalarının ve veri kümelerindeki önyargıların rolü, yapay zekanın karar verici ve bilgi sağlayıcı olarak eleştirel bir şekilde değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, yapay zekâ sistemlerini analiz etmek için daha kapsamlı ve güçlü bir eleştirel bakış açısına ihtiyaç duyulmaktadır.

Kişisel Gizlilik:

Yapay zekâ, büyük veri kümeleriyle beslenerek öğrenen bir sistem olarak, kişisel verilerimizi önemli bir kaynak haline getirmiştir. Makine öğreniminin, veri gizliliğine yönelik mevcut kaygıları artırdığı ve halihazırda var olan internet güvenlik açıklarını daha da derinleştirme riski taşıdığı görülmektedir. Bu bağlamda kütüphaneler, yapay zekâ sistemleriyle etkileşimde kullanıcı gizliliğini koruyabilmek amacıyla daha gelişmiş araçlar geliştirmesi ve anonim veri erişim yöntemleri sunarak gizlilik haklarını güvence altına alması gerekmektedir.

Entelektüel özgürlük:

Bireylerin kısıtlama olmaksızın bilgi arama ve alma hakkını ifade eder ve bu hak, yapay zekâ sistemlerinin kullanımında tehdit altındadır. Gelecekte, yapay zekanın bilgi erişimini belirleme yeteneği, önyargı yansıtma riskini taşıyarak entelektüel özgürlükleri sınırlayabilir. Dolayısıyla, yapay zekâ çıktılarının tarafsızlığına yönelik eleştirel bir bakış açısının geliştirilmesi gerekmektedir.

İş imkânı:

Yapay zekanın artan iş gücü verimliliği, insan iş gücünü tehdit etmekte ve birçok sektörde otomasyona yol açmaktadır. Bu süreç, yeni iş alanlarının yaratılmasını zorlaştırmakta ve işsizliğin artmasına neden olmaktadır (Johnson, 2018).

Yapay zekâ için belirtilen bu hususların yanında en büyük sorunlardan

biri de etik konusudur. Yapay zekânın karar verme süreçlerinde şeffaflık eksikliği, önyargı içeren algoritmalar ve kullanıcı verilerinin gizliliği gibi meseleler, bu teknolojilerin toplum üzerindeki etkileri sorgulanmalıdır. Örneğin, yapay zekâ sistemlerinin nasıl eğitildiği ve hangi verilere dayandığı, potansiyel önyargıları ve ayrımcılık risklerini artırabilir. Ayrıca, kullanıcı verilerinin toplanması ve işlenmesi, bireylerin mahremiyet haklarını tehdit edebilir. Bu nedenle, yapay zekâ uygulamalarının etik bir çerçevede geliştirilmesi ve uygulanması, adalet, hesap verebilirlik ve insan hakları açısından son derece önemlidir. Kütüphaneler, bu etik tartışmaların merkezinde yer alarak bilgi erişimini sağlarken aynı zamanda veri gizliliği ve etik kullanım konularında toplumu bilinçlendirme görevini üstlenebilir.

Sonuç olarak yapay zekânın kütüphane hizmetlerinde etkili bir şekilde kullanılabilmesi için, fırsatların değerlendirilirken zorlukların da göz önünde bulundurulması ve etik ilkelerin benimsenmesi gerekmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Yapay zekâ teknolojilerinin üniversite kütüphanelerinde uygulanması, kütüphanecilik mesleğini köklü bir şekilde dönüştürmektedir. Bu teknolojiler, veri yönetimi, kullanıcı hizmetleri ve bilgiye erişim süreçlerinde verimliliği artırırken, kütüphanecilerin görev ve sorumluluklarını genişletmektedir. Kütüphanecilerin yapay zekâ ile çalışabilmeleri için veri analitiği, makine öğrenimi ve dijital arşiv yönetimi gibi yeni beceriler edinmeleri gerekmektedir. Ayrıca, yapay zekânın sağladığı fırsatlar kadar, etik sorunlar ve kullanıcı gizliliği gibi zorluklar da dikkatle ele alınmalıdır. Yapay zekânın hızlı gelişimi karşısında kütüphanecilerin sürekli öğrenme ve adaptasyon becerilerini geliştirmesi kritik bir gerekliliktir.

Yapay zekâ teknolojilerinin kütüphanelerde etkin bir şekilde kullanılabilmesi için aşağıdaki öneriler dikkate alınmalıdır.

- **Sürekli Eğitim:**

Kütüphanecilerin, yapay zekâ teknolojilerini etkin bir şekilde kullanabilmeleri için sürekli eğitim almaları teşvik edilmelidir. Yine eğitim ve öğretim süreçlerinde ders kapsamında veri analitiği, makine öğrenimi gibi alanlarda uzmanlaşmaları sağlanmalıdır.

- **Etik Kuralların Benimsenmesi:**

Yapay zekâ uygulamaları, etik prensipler çerçevesinde geliştirilmelidir. Kütüphaneler, kullanıcı gizliliği ve veri güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli politikaları oluşturmalı ve uygulamalıdır.

• **Kullanıcı Deneyiminin Geliştirilmesi:**

Yapay zekâ tabanlı hizmetlerin kullanıcı dostu olması sağlanmalı, kullanıcıların bilgiye daha hızlı ve doğru şekilde erişimini sağlayacak çözümler geliştirilmelidir.

• **Mesleki Yeniliklere Uyum:**

Kütüphaneciler, mesleklerinin evrimine ayak uydurabilmek için stratejik roller üstlenmeli, yapay zekâ teknolojilerinin sunduğu fırsatları değerlendirerek kullanıcılarına derinlemesine rehberlik etmelidir.

• **Teknolojik altyapı:**

Kütüphanelerde yapay zekâ uygulamalarının etkin kullanımı için güçlü bir teknolojik altyapı gereklidir. Bu doğrultuda, veri yönetimi ve analizini destekleyecek bulut tabanlı sistemlerin entegrasyonu, yapay zekâ algoritmalarının işlenmesine uygun yüksek işlem gücüne sahip sunucuların kullanımı, veri güvenliği için şifreleme ve anonimleştirme tekniklerinin uygulanması önerilmektedir. Ayrıca, kullanıcı deneyimini geliştirmek amacıyla yapay zekâ destekli arama motorları ve chatbotların entegrasyonu önem arz etmektedir.

Kaynakça

1. Abbattista, F., Bordoni, L. ve Semeraro, G. (2003). Artificial intelligence for cultural heritage and digital libraries. *Applied Artificial Intelligence*, 17(8-9), 681-686. <https://doi.org/10.1080/713827258>
2. Arlitsch, K., ve Newell, B. (2017). Thriving in the age of accelerations: A brief look at the societal effects of artificial intelligence and the opportunities for libraries. *Journal of Library Administration*, 57(7), 789-798. <https://doi.org/10.1080/01930826.2017.1362912>
3. Bridges, L. M., McElroy, K. ve Welhousec, Z. (2024). Generative Artificial Intelligence: 8 Critical Questions for Libraries. *Journal of Library Administration*, 64(1), 66-69. <https://doi.org/10.1080/01930826.2024.2292484>
4. Cave, S., ve Dihal, K. (2023). How the world sees intelligent machines. In S., Cave & K. Dihal (Eds.), *Imagining AI: How the world sees intelligent machines* (1st ed., pp. 3-15). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780192865366.001.0001>
5. Cox, A. M. (2021). The impact of AI, machine learning, automation and robotics on the information professions: A report for CILIP. <https://www.cilip.org.uk/general/custom.asp?page=researchreport>
6. Harisanty, D., Variant Anna, N. E., Putri, T. E., Firdaus, A. A., ve Noor Azizi, N. A. (2024). Leaders, practitioners and scientists' awareness of artificial intelligence in libraries: a pilot study. *Library Hi Tech*, 42(3), 809-825 <https://doi.org/10.1108/LHT-10-2021-0356>

7. Huang, Y., Cox, A. M., ve Cox, J. (2023). Artificial Intelligence in academic library strategy in the United Kingdom and the Mainland of China. *The Journal of Academic Librarianship*, 49(6), Article 102772.
<https://doi.org/10.1016/j.acalib.2023.102772>
8. JISC (2022). AI in tertiary education: A summary of the current state of play. Erişim tarihi: 10.09.2024. <https://repository.jisc.ac.uk/8783/1/ai-in-tertiary-education-report-june-2022.pdf>
9. Johnson, B. (2018). Libraries in the age of artificial intelligence. *Computers in Libraries*, 38(1). <https://www.infoday.com/cilmag/jan18/Johnson--Libraries-in-the-Age-of-Artificial-Intelligence.shtml>
10. OECD (2020). The OECD AI principles. Erişim tarihi: 10.09.2024.
<https://oecd.ai/en/ai-principles>
11. Türk Dil Kurumu (2023). Yapay zekâ. Erişim tarihi: 10.09.2024.
<https://sozluk.gov.tr/?ara=yapay%20zek%C3%A2>
12. UNESCO (2022). K-12 AI curricula: A mapping of government-endorsed AI curricula. Erişim tarihi: 10.09.2024. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380602>
13. Winkler, B., ve Kiszl, P. (2021). Views of Academic Library Directors on Artificial Intelligence: A Representative Survey in Hungary. *New Review of Academic Librarianship*, 28(3), 256–278.
<https://doi.org/10.1080/13614533.2021.1930076>
14. Yıldız, M., ve Yıldırım, B. F. (2018). Yapay Zekâ ve Robotik Sistemlerin Kütüphanecilik Mesleğine Olan Etkileri. *Türk Kütüphaneciliği*, 32(1), 26-32.
<https://doi.org/10.24146/tkd.2018.290>

MÜNDƏRİCAT

İNFORMASİYA MENECEMENTİ

Lale Özdemir ŞAHİN, Ahmet Can AYHAN HALK KÜTÜPHANELERİNDE YÖNETME BİÇİMİ: TÜRKİYE VE İNGİLTERE MEVZUATLARININ İNCELENMESİ	5
Rəşad QARDAŞOV MÜASİR MƏKTƏB KİTABXANASI MODELİNDƏ KİTABXANA XİDMƏTİNİN TƏŞKİLİ	12
Mehmet Kemal SEVGİSUNAR DÜNYA ÜLKELERİNDE BELİRLƏNİP UYGULANAN BİLGİ POLİTİKALARI VE BİLGİ KURUMLARI ÇALIŞMALARININ ÜLKE SOSYAL KİMLİKLERİNİN OLUŞMASI SÜRECİNƏ ETKİLERİ	20
Kübra AYIK BİLGELİK KOLEKSİYONLARI: 21. YÜZYIL KÜTÜPHANELERİ İÇİN YENİ BİR MODEL ÖNERİSİ	28
Nihan TEMİZ 2022-2023 YILLARI ARASINDA DÜZENLENEN ULUSLARARASI GELENEKTEN GELECEĞE BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ SEMPOZYUMLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME.....	38
Nuri TAŞKIN TAŞIMALI EĞİTİM SİSTEMİ ÖĞRENCİLERİNİN KÜTÜPHANE KULLANIMINDAKİ DEZAVANTAJLAR VE ÇÖZÜM STRATEJİLERİ.....	53
Erkan ÖZDEMİR RESMİ YAZIŞMA USUL VE ESASLARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLERİN ELEKTRONİK BELGE YÖNETİM SİSTEMLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	65
Ayşenur AKBULUT TÜRKİYE'DE BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ MÜFREDATLARININ MAKERSPACE BAĞLAMINDA İNCELENMESİ	71
Pelin KARCI KANDEMİR YANLIŞ BİLGİ VE DEZENFORMASYONUN ÖNLENMESİNDE ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİNİN ROLÜ	81
Hande ÇALIŞKUR KÜTÜPHANELER ÜZERİNDEN STRATEJİK YÖNETİM YAKLAŞIMI.....	89

YAŞIL KİTABXANALAR VƏ DAVAMLİ İNKİŞAF

Mehmet Ali AKKAYA

BİLGİ MERKEZLERİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE FARKLI BİR
YAKLAŞIM: SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ARACILIĞIYLA
KÜTÜPHANELERİN TOPLUMSAL BÜTÜNLEŞME VE KÜLTÜREL
UYUM SORUMLULUĞUNU KOLAYLAŞTIRMAK 96

Ələmdar BAYRAMOV, Aysel HƏSƏNOVA

YAŞIL DÜNYA NAMİNƏ YAŞIL KİTABXANA İDEYASI 107

Pərviz KAZİMİ

YAŞIL KİTABXANA KONSEPSİYASI..... 113

Ali KAVAK

SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİRLER VE TOPLULUKLAR İÇİN BİLGİ
MERKEZLERİNİN ROLÜ: AKILLI KÜTÜPHANE KONSEPTİ..... 118

İradə BAYRAMOVA

İNFORMASIYA EMALI VƏ YAŞIL KİTABXANALAR..... 130

Şəlalə QULİYEVA

YAŞIL DÜNYA UĞRUNDA MÜBARİZƏDƏ
İNFORMASIYA RESURSLARININ ROLU 135

Müberra YILMAZ

SÜRDÜRÜLEBİLİR KÜTÜPHANELER:
TEDU AYŞE ILICAK KÜTÜPHANESİ ÖRNEĞİ 139

Serap FİDANCI, Fatimə ALXAZ

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK OKURYAZARLIĞI: DAHA SÜRDÜRÜLEBİLİR
BİR GELECEK İÇİN ÇOCUKLARDA ÇEVRE FARKINDALIĞININ
OLUŞUMUNDA ÇOCUK EDEBİYATININ ROLÜ: TÜRKİYE-
AZERBAIJAN ÖRNEĞİ 146

Səyyarə MƏMMƏDOVA

YAŞIL VƏ DAYANIQLI KİTABXANALAR..... 155

Lalə QƏNBƏRLİ

RƏQƏMSAL İNFORMASIYA XİDMƏTLƏRİNDƏ
KİBERTƏHLÜKƏSİZLİK RİSKLƏRİNİN SİĞORTALANMASI:
İNNOVATİV YANAŞMALAR VƏ TƏTBİQİ PERSPEKTİVLƏR 160

Şükran DERTLİ, Muhammet Emin DERTLİ

THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND
DIGITAL TECHNOLOGIES ON SUPPLY CHAIN AND LOGISTICS
IN THE SPORTS INDUSTRY: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS 166

SƏNƏD RESURLARI VƏ DAVAMLİ İNKİŞAF

Nadir İSMAYILOV

KİTABXANA RESURLARININ YERLƏŞDİRİLMƏSİ VƏ SƏMƏRƏLİ
İSTİFADƏSİNİN QANUNAUYGUNLUQLARI 179

Sevda XƏLƏFOVA

RƏQƏMSAL MİLLİ-ELMİ İRSİN YARADILMASINDA
UNİVERSAL KİTABXANALARIN ROLU
(*Azərbaycan Milli Kitabxanasının iş təcrübəsi əsasında*) 185

Canan ERGÜN, Berrin KÜÇÜKCAN

KÜTÜPHANELERDE KULLANICI DENEYİMİNİ İYİLƏŞTİRME:
KULLANICI VERİLERİNİN ANALİZİNDE YAPAY ZEKA ARAÇ VE
TEKNOLOJİLERİNİN KULLANIMI 190

Zahidə RZAYEVA

ELEKTRON KİTABXANALAR VAHİD İNFORMASIYA MƏKANINDA 204

Daşqın MƏHƏMMƏDLİ

KİTABXANA FONDUNUN ALTSİSTEMLƏRİ 209

Feride Ayşe KOP, Hamid DƏRVİŞ

VERİ OKURYAZARLIĞI KONULU YAYINLARIN BİBLİYOMETRİK
ANALİZİ: WEB OF SCIENCE VERİ TABANI İNCELEMESİ 215

Raife İBEKCİ, Halit Buluthan ÇETİNTAŞ

LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERİN
YAPAY ZEKÂ UYGULAMALARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ 235

Leyla ABASOVA

İNNOVASIYA ƏSASLI NƏŞRİYYAT İŞİ 246

Damla YILMAZ

ARAŞTIRMA KÜTÜPHANELERİNDE E-KAYNAK HİZMETLERİNİN
DEĞİŞİMİ 251

Yasin ŞEŞEN

BİLGİ MERKEZLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR HİZMETLERİNDE
TEKNOLOJİNİN DESTEĞİ: NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR
ÜNİVERSİTESİ UYGULAMALARI 260

Ertuğrul Burak EROĞLU, Nagihan Gönül EROĞLU

ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİNDE YAPAY ZEKA DESTEKLİ
KİŞİSELLEŞTİRİLMİŞ BİLGİ HİZMETLERİ 266

Ulduz MANAFOVA

KİTABXANA-İNFORMASIYA MÜƏSSİSƏLƏRİNDƏ
İNFORMASIYA LOGİSTİKASININ ƏHƏMİYYƏTİ 274

İrem Feray İBİKOĞLU, Burak Savaş SARIÇOBAN

KAVRAM OLARAK SANAL GERÇEKLİK,
ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK VE BİLGİ MERKEZLERİNƏ UYARLANMASI 277

Alihan ERKEN

TÜRKİYE'DE ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİNDE KATALOGLAMA VE SINIFLAMA POLİTİKASI	292
Enes SİVRİ, Burak Savaş SARIÇOBAN, Yusuf YEŞİLYURT KÜTÜPHANE WEB SAYFALARINA YENİ YAKLAŞIM: CHATBOT ENTEGRASYONU	303
Hacı Bayram CİHAN, Aytağ ÖZTÜRK ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR: YAPAY ZEKÂ KÜTÜPHANECİLİĞİ.....	315

MUZEY VƏ ARXİV İŞİ

Dündar ALİKILIÇ TRABZON MUHİBBİ EDEBİYAT MÜZE KÜTÜPHANESİ	327
Burobiya RƏCƏBOVA NƏVAİNİN ŞƏXSİ KİTABXANASI HAQQINDA.....	333
Selçuk AYDİN BİR ARŞİVİ KEŞFETMEK: İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ İBNÜLEMİN ŞAHIS ARŞİVİ.....	344
Gülsəba HƏSƏNOVA AZƏRBAYCAN HƏRB TARİXİ MUZEYİ TARİXİMİZİN ÖYRƏNİLMƏSİNDƏ MƏNBƏ KİMİ	350
Büşra KARAMAN ARŞİV MALZEMESİ VE BİLGİ KAYNAĞI OLARAK MİLLİ KÜTÜPHANE FİLM AFİŞLERİ.....	353
Tahir BALKAN BULGARİSTAN'DA ÜLKE KÜTÜPHANECİLİĞİNİN OLUŞMASINDA VE GELİŞMESİNDE KİŞİSEL KÜTÜPHANELERİN ROLÜ VE ÖNEMİ	362

KİTABXANA MƏDƏNİYYƏTİ

Hasan Sacit KESEROĞLU UNESCO – IFLA HALK KÜTÜPHANESİ BİLDİRGESİ (1949-2022)	370
Ahmet ALTAY, Merve CİNEL ŞEHİTLERİN ADINI KÜTÜPHANELERDE YAŞATMAK: TÜRKİYE'DE ŞEHİTLERİN ANISINA KÜTÜPHANE KURMA VE KÜTÜPHANELERE ŞEHİT İSİMLERİNİN VERİLMESİ	383
Knyaz ASLAN, Ellada BALAYEVA MƏHƏMMƏD FÜZULİ VƏ KİTAB SƏNƏTİ	392
İşıl İlknur SERT, Şükrü ÇELEBİ TÜRKİYE'DE 1956-1984 YILLARI ARASINDA ÇOCUK KÜTÜPHANELERİNDE KUTLANAN DÜNYA ÇOCUK KİTAPLARI HAFTASI İLE İLGİLİ ETKİNLİKLİERİN İNCELENMESİ	399
Knyaz ASLAN İLK AZƏRBAYCAN KİTABLARI: ƏLYAZMADAN ÇAPA GEDƏN YOL.....	408

Solmaz SADIQOVA

İNFORMASIYA CƏMIYYƏTİNİN İNKİŞAFINDA
AZƏRBAYCAN KİTABINA DAİR BİBLİOQRAFİK RESURSUN ROLU..... 418

Ömer DALKIRAN

TÜRKİYE'DE DEVLET OKUL KÜTÜPHANELERİNİN SON ON YILI:
2014-2023 DÖNEMİ İÇİN İSTATİKLER BAĞLAMINDA
BİR GÖZDEN GEÇİRME 424

Yüksel POLAT

YENİLİKÇİ BİLGİ HİZMETLERİ PERSPEKTİFİNDE HALK
KÜTÜPHANELERİ 440

Gülten AKGÜL

AMONG THE PAGES: THE SOCIAL AND INDIVIDUAL REFLECTIONS
OF READING CULTURE IN ENGLISH LITERATURE 447

Eldəniz MƏMMƏDOV

AZƏRBAYCANDA UŞAQLARA
KİTABXANA-İNFORMASIYA XİDMƏTİNİN İNFORMETRİK TƏHLİLİ..... 461

Ebru KAPAN, Sibel ÇELİKTÜRK, Defne İNCENACAR

ÇOCUK KÜTÜPHANESİNDE MASALLARIN VE ÇOCUK
KİTAPLARININ YARATICI DRAMA YÖNTEMİYLE İŞLENMESİNİN
ÇOCUKLAR ÜZERİNDE FARKINDALIK YARATMASI ÜZERİNE BİR
ÇALIŞMA 465

Safa Göksel GEBEL, Defne İNCENACAR, Ebru KAPAN

Sibel ÇELİKTÜRK

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ UYGULAMALI ÇOCUK
KÜTÜPHANELERİNDEKİ ATÖLYELERİN KİTAP OKUMA SIKLIĞI
ÜZERİNE ETKİSİ: HASAN CELAL GÜZEL ÇOCUK KÜTÜPHANESİ
VE PROF. DR. ALAEDDİN YAVAŞÇA ÇOCUK KÜTÜPHANESİ ÖRNEĞİ..... 474

Kompüter tərtibatı: **Azadə İmnaova**

Üz qabığının dizaynı: **Sahib Ədilov**

Çapa imzalanmışdır: 20.11.2025

Formatı: 70x100 ¹/₁₆. Həcmi 30,25 ç.v. Sayı 100

BDU Nəşr Evi

AZ 1148, Bakı ş., ak. Z.Xəlilov küçəsi, 33.

e-mail:bduneshrevi@bsu.edu.az

www.bsu.edu.az